

Tetanusvaccination på VCJ

Bakgrund

Tetanusinfektion orsakas av den sporbildande bakterien *Clostridium tetani*, som är en grampositiv anaerob stav. Bakterien bildar två toxiner, varav det ena (tetanospasmin) är ett mycket potent neurotoxin, som verkar genom blockering av transmittorsubstanser.

Clostridium tetani finns normalt i tarmen hos många djur och förekommer i jord. Speciellt hög mängd av bakterien finns i gödslad jord. Även obetydliga sår kan medföra smitta, toxinproduktion och mycket allvarliga symtom hos ovaccinerade.

Clostridium tetani sporer finns ej i munhålan hos hundar, katter eller andra djur. **Djurbett som inte är förorenade med jord innebär ej risk för tetanus.** Däremot kan djurbett ge andra infektioner som ibland behöver behandlas med antibiotika.

Inkubationstid: 3 dagar till 21 dagar, oftast 8-10 dagar

Effektivt vaccin finns som ingår i grundvaccinationsprogrammet. Tre doser ges första året (3, 5 och 12 månaders ålder) och ingår i flera kombinationsvaccin ([Hexyon](#), [Infanrix Polio](#), [Infanrix-Polio+Hib](#), [Infanrix-hexa](#), [Tetravac](#)). Vid 5-6 års ålder erbjuds en boosterdos tetanusvaccin kombinerat med vaccin mot difteri, pertussis och polio (Boostrix Polio). En femte dos ges vid 14-16 års ålder. För de barn som är födda till och med 2001 ges booster difteri, tetanus och pertussis först vid 10 års ålder. Efter ca 20 år rekommenderas en ny dos.

För grundimmunisering till vuxna rekommenderas ett vaccin mot tetanus/difteri ex [Tetravac](#) och som booster [diTeBooster](#) eller [Boostrix](#). **Personer som endast fått en enstaka vaccindos har sannolikt skydd mot svår sjukdom.** Om en skadad tidigare fått tre injektioner och om mer än 10 år förflutit rekommenderas booster. Om en skadad tidigare fått fyra injektioner stelkrampsvaccin eller fler rekommenderas boosterdos endast om mer än 20 år förflutit sedan senaste vaccinationen.

Enligt Fass har 99% av vaccinerade immunitet 1 månad efter vaccination.

Enligt socialstyrelsen gäller följande:

Den skadade är tidigare ovaccinerade

Om läkaren bedömer att det finns risk för stelkramp ska det ges intramuskulär injektion av humant immunoglobulin mot stelkramp. Detta ger omedelbart skydd vilket varar 3-4 veckor. Samtidigt påbörjas grundimmunisering mot difteri och stelkramp med fulldosvacciner.

Den skadade har tidigare fått en injektion stelkrampsvaccin

Vid skadetillfällen ges fulldosvaccin mot difteri och stelkramp och patienten uppmanas att själv beställa tid för tredje vaccination efter ca 1 år (mist 6 månader).

Den skadade har fått två doser stelkrampsvaccin

Om > 6 månader har förflutit efter dos 2 ges en tredje injektion. Patienten har efter det skydd i minst 10 år

Om < 6 månader har förflutit efter dos 2 ges det inget vaccin utan patienten uppmanas att själv planera in tredje injektionen när 6 månader har förflutit.



Den skadade har tidigare fått tre injektioner stelkrampsvaccin

Om > 10 år har förflutit från tredje dosen ges en påfyllnadsdos med reducerad antigenhalt. Efter det han man skydd i mer än 20 år. Om kortare tid har förflutit ges det inget vaccin.

Den skadade har fått 4 eller fler injektioner stelkrampsvaccin

En påfyllnadsdos med reducerad antigenhalt ges om > 20 år har förflutit sedan senaste injektion

Rutin som gäller på VCJ

Vid sårskada ska VCJ sköterska

- 1) Göra bedömning av risken för smitta i stelkramp
 - 2) Göra en kartläggning av vaccinationsstatus
 - 3) Om patienten är ovaccinerad, boka in på läkartid (admin eller besök beroende på om patienten är på VCJ eller bedöms via tel) för ställningstagande till behov av behandling med immunoglobulin
 - 4) Följa socialstyrelsen rekommendationer som beskrivs ovan
- **OBS: immunoglobulin mot stelkramp finns inte på VCJ. Kontakta/konsultera infektionsläkare**
 - **Personer som endast fått en enstaka vaccindos har sannolikt skydd mot svår sjukdom**
 - **Om den skadade vårdas på VCJ ska stelkramps vaccination erbjudas enligt ovanstående rekommendationer**
 - **Om den skadade bedöms via telefon ska vaccination erbjudas samma dag om den skadade är ovaccinerad eller har tidigare fått 1 injektion. Om den skadade har tidigare fått 2 injektioner eller fler ska denne hänvisas ta kontakt med sin vårdcentral nästföljande vardag alternativt bokas in av VCJ sköterska på flexi tid till sin vårdcentral nästföljande vardag.**
 - **inget behov av påfyllnadsdos före 30 års ålder för personer föda till och med 2001**
inget behov av påfyllnadsdos före 35 års ålder för personer föda 2002 och senare
 - **misstänkt ofullständig vaccination om den skadade är uppvuxen i världsområden med låg vaccinationstäckning utvecklingsland är född före 1960**
är man och gjort lumpen under 40/50-t efter WWII -troligen fått 1 st grundvaccination.

Panagiota Lazarido 220323

Källa: Internetmedicin, Fass, Platina dok 453948 R1- intranätet, i samråd med Anja Rosdahl, öl/ vaccinationsansvarig infektionskliniken USÖ, SoS- rekommendationer för profylax till vuxna mot difteri och stelkramp.